

Točno opoldne

Zadnji skupni vzpon s Petrom Mežnarjem

Ivan Rejc

Zima 2013/14 je bila zelo radodarna s snegom, pa vendar so se v gorah nad Možnico dobre razmere za plezanje naredile šele drugi teden v marcu. Tudi v Loški steni do takrat še ni bilo nikogar, saj so le teden prej po vseh grapah potegnili ogromni plazovi. Zime že dolgo niso več, kar so bile. Zadnja leta je treba biti v gorah, kamor sežejo še zadnje mediteranske sape, prav na preži za dobre razmere. Ko pa predelani sneg le zamrzne, se plezalcem ponudijo prehodi tudi čez sicer nepreplezljiva mesta. To se po navadi hitro razve in ob prvem svitu ali še prej je treba biti na vstopu v smer.

S Petrom Mežnarjem sva bila zmenjena za plezanje. Predlagal mi je smer Točno opoldne, ki jo je nekaj let nazaj v steni Bavha¹ preplezal Tadej Golob s soplezalcem. Vedel sem, da so tam resne smeri. Bil sem skeptičen zaradi raztežaja z naklonino 80 stopinj, kjer naj se celih 40 metrov ne bi dalo postaviti nobenega vmesnega varovanja. Pa mi je Peter rekel, da bo že kako.

Ob 4h zjutraj sva bila že v grapi pod steno in lepo je bila zgajena od plazov, le nekam sumljivo toplo je bilo. Tudi koprenasta oblačnost se je gostila in za naslednji dan napovedovala odjugo. Na vstopu je bilo vse videti na debelo zalito s snegom in je na pogled delovalo precej grozeče in klavstrofobično. Ali bo sploh kaj držalo? Peter me je vprašal samo: "A bo, Ivan?" "Ma, itak, da bo." Dejal je, da lahko še vedno obrneva, če ne bo šlo, in lotila sva se prvih strmih raztežajev. To je bil poseben način plezanja; cepini so prijemale šele 10 ali 15 centimetrov globoko v snegu, začuda kar dobro, zelo previdno pa je bilo treba prenašati obremenitve s konic derez na cepine. Malenkost presunkovito in že si bil meter nižje. Kmalu je prišel na vrsto tisti raztežaj, videti je bil precej "pokonci".

V južni steni Mangarta na nasprotni strani doline se je očitno že začela odjuga. Prožili so se vedno večji plazovi in grmeli po grapah z zamolklim hrupom. Sneg je pobiralo do tal, tako

Peter Mežnar Foto: Ivan Rejc

da so bili skoraj črni, kakor da bi nekdo zgoraj spiral ogromno školjko. Midva pa sva seveda upala, da bo na najini strani odjuga počakala vsaj do naslednjega dne.

Nad strmo rampo se je bočil pas črne previsne stene, čez katero je kdaj pa kdaj priletel kamen ali večja gmota sprijetega snega. Zmrzal je že popuščala in sneg je postajal vse kaj drugega od tistega, ki mu pravimo škripač in je med plezalci najbolj cenjen. Namesto škripanja derez in cepinov se je namreč slišalo le *flop flop*. Težji raztežaj je bil mimo, izkazal se je za lažjega od pričakovanj. Malo naprej se je za robom pokazal ozek, strm lijak, s skalo na levi in pravim ledom, kjer sva v raztežaju lepega plezanja prišla na svoj račun, vse gor do izpostavljene rampe. Visoko, 200 metrov nad nama, so visele ogromne opasti, ki niso dopuščale, da bi poskusila izplezati tam. Edino možnost izstopa iz stene je ponujala izpostavljena snežna vesina, 300 metrov in več desno navzgor ob steni, kjer se je nakazoval morebitni prehod. Prečila sva vesino in upala, da se ne bo podrla pod nama. Trimetrška opast nama je vzela še pol ure in predstavljala piko na i. Z vrha stene je pogled neslo navzdol preko divje stene Votlega vrha, dol na Log pod Mangartom v globini, zaobjela sva vso dolino, vse do Rombona in Jerebice, ki sta izginjala v meglicah prihajajoče odjuge. Čakal naju je še sestop čez razbrazdana plazišča daleč dol do Bale in v Bavšico.

Midva pa takrat še nisva vedela, da je to najin zadnji skupni vzpon. Ugotovila

sva, da imava skupaj točno 100 let, in – seveda – da imava oba strah pred monotonijo mirnega življenja. Notranja razdvojenost, razpetost nam daje elan in nas istočasno drži nazaj. Vsak sam pa mora poiskati pravo ravnovesje, vsak na svoj način, in v taki plezalni smeri razdvojenost ne sme imeti prostora. Ne, takrat se nisva pogovarjala o človeški minljivosti, niti da sva kaj pomembnega splezala. Loška stena bo ostala tudi, ko naju več ne bo. Nama pa bo ostalo vse, kar nama je lepega ponudila – tisto medsebojno zaupanje, tisto željo še kaj skupaj splezati, tisti občutek, da še nisi na stranskem tiru.

Peter, veš, vsakega od nas čaka zadnji vzpon. Takrat, med plezanjem, se tega ne bomo zavedali. Odhod, bolje rečeno odhajanje s tega sveta, kakor je pisal pesnik Rilke v nekem eseju, je za človeka kot posameznika najbolj ključen dogodek v življenju, ko naj bi vsak slehernik napravil obračun sam s seboj, potegnil črto, epilog. Je kakor v tistem vesternu, *Točno opoldne*, kjer je po obračunu z neko bando šerif na koncu odvrgl svojo zvezdo, preden je izginil iz kadra. Vsi, ki smo bili v tistih julijskih dnevih v mislih z vama tam v daljnih šaksgamskih gorah, smo razumeli tisto tanko črto, blizu katere se večkrat znajdemo, neizrekljiva pa je ostala pustota v naših srcih ...

Na spletu, na nekem alpinističnem portalu, sem zasledil zapis dveh španskih plezalcev potem, ko sta preplezala težko smer Slavka Svetičiča v Grandes Jorasses, imenovano Maniuta: "Tenemos que quitar sombrero ante de el."² Res lep poklon Slavcu.

Prav pred kratkim mi je prijatelj Nejc Kurinčič poslal tisto lepo elektronsko sporočilo iz Švice, ko je sam preplezal Schmidtovo smer v Matterhornu: "Veš, sem se dotaknil križa na vrhu, pogledal v nebo in rekel, evo, Peter, to je zate ..." In to, Peter, je zate najlepši poklon. Enkrat, kakor je dejal tvoj tovariš v navezi, Tomaž Jakofčič, enkrat se spet dobimo na drugi strani, onstran zadnjega grebena nekega neznanega gorovja. ◉

¹ Bavh, 2189 m, je eden od vrhov v grebenu Loške stene.

² Treba je sneti klobuk pred njim.